

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer Társadalomtudományi kutatások módszertana BAI0159

Féléves tematika:

1. hét A társadalomtudományi kutatás múltja és jelene
2. hét A társadalomtudományi jelenségek sajátosságai, A társadalomtudományi megismerés koncepcionális háttere, elmélet-kutatás, a szociológiai és pedagógiai jelenségek sajátosságai
3. hét A kutatási eredmények publikálásának szabályai, A társadalomkutatás etikai szempontjai
4. hét A kutatás jellegzetes stratégiái, kutatómunka menete – a megismerési folyamat felépítése, Idődimenziók
5. hét Kutatási terv, Konceptualizáció, Operacionalizáció
6. hét Mérési szintek, Populáció, Minta Mintavételi eljárások, A kutatómunkához szükséges adatbázisok készítése, használata.
7. hét Zh
8. hét Empirikus kutatás metodológiai kérdései. Kutatási módszerek: Megfigyelés, Kérdőív
9. hét Kutatási módszerek: Interjú – strukturált interjú, strukturálatlan interjú, mélyinterjú, narratív interjú
10. hét Kutatási módszerek: Klinikai beszélgetés, Exploráció, Szociometria
11. hét Kutatási módszerek: Időmérleg vizsgálat, Attitűdvizsgálat
12. hét Kutatási módszerek: Dokumentumelemzés, Tartalomelemzés
13. hét Zh
14. hét Egyéni kutatási tervek megbeszélése

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontakt-óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 2 zárthelyi dolgozat

A félévközi ellenőrzések követelményei: a félév során a 7. és 13. héten zárthelyi dolgozat lesz. A dolgozatok 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozatok érdemjegyeinek számtani átlaga, valamint az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minősítésű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. (Online oktatás esetén a gyakorlati jegyet a házi feladatokra kapott jegyek és a Kutatási terv jegye határozza meg.) Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Irodalom:

- Andorka Rudolf 2006. *Bevezetés a szociológiába* (3. fej.: A szociológia módszertana) Osiris, Budapest
- Babbie, Earl 2000. *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Balassi K., Budapest
- Falus Iván 2000. *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*. Műszaki Kk., Budapest
- Rozgonyi Tiborné Váradi Éva - Schmercz István 2010. *Társadalomtudományi kutatások*. Nyíregyháza
- Szabolcs Éva 2001. *Kvalitatív kutatás metodológiája a pedagógiában*. Műszaki Könyvk..., Budapest
- Lengyelne Molnár Tünde (2013) *Kutatástervezés*. Eszterházy Károly Főiskola, Eger
- Sántha Kálmán: Létezik-e hipotézis a kvalitatív kutatásban? Új Pedagógiai Szemle 2006 november

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer Társadalomtudományi kutatások módszertana BAI0159L

Féléves tematika:

1.	konzultáció	A társadalomtudományi kutatás múltja és jelene, A társadalom-tudományi jelenségek sajátosságai A társadalomtudományi megismerés koncepcionális háttere, elmélet- kutatás, a szociológiai és pedagógiai jelenségek sajátosságai A kutatási eredmények publikálásának szabályai, A társadalomkutatás etikai szempontjai A kutatás jellegzetes stratégiái, kutatómunka menete – a megismerési folyamat felépítése, Idődimenziók Kutatási terv, Konceptualizáció, Operacionalizáció Mérési szintek, Populáció, Minta Mintavételi eljárások A kutatómunkához szükséges adatbázisok készítése, használata Empirikus kutatás metodológiai kérdései. Kutatási módszerek: Megfigyelés, Kérdőív, Interjú – strukturált interjú, strukturálatlan interjú, mélyinterjú, narratív interjú, Klinikai beszélgetés, Exploráció, Szociometria, Időmérleg vizsgálat, Attitűdvizsgálat, Dokumentumelemzés, Tartalomelemzés
2.	konzultáció	Zh Egyéni kutatási tervek megbeszélése

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke részidős képzésben a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 1 zárthelyi dolgozat

A félévközi ellenőrzések követelményei: A félév során a 2. konzultáción zárthelyi dolgozat, valamint szóbeli beszámoló egy kutatási tervről. A dolgozatok 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozat érdemjegye, a szóbeli beszámoló, valamint az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minőségű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. (Online oktatás esetén a gyakorlati jegyet a házi feladatra kapott jegy, a Kutatási terv szóbeli beszámolója és az írásban leadott Kutatási terv jegye határozza meg.) Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Irodalom:

- Andorka Rudolf 2006. *Bevezetés a szociológiába* (3. fej.: A szociológia módszertana) Osiris, Budapest
- Babbie, Earl 2000. *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Balassi K., Budapest
- Falus Iván 2000. *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*. Műszaki Kk., Budapest
- Rozgonyi Tiborné Váradiné Éva - Schmercz István 2010. *Társadalomtudományi kutatások*. Nyíregyháza
- Szabolcs Éva 2001. *Kvalitatív kutatás metodológiája a pedagógiában*. Műszaki Könyvk..., Budapest
- Lengyelne Molnár Tünde (2013) *Kutatástervezés*. Eszterházy Károly Főiskola, Eger
- Sántha Kálmán: Létezik-e hipotézis a kvalitatív kutatásban? Új Pedagógiai Szemle 2006 november

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Egyéni esetkezelés elmélete és gyakorlata BSP1203

Féléves tematika:

1. hét A szociális munka közvetlen gyakorlata, Az esetkezelés folyamata
2. hét Az egyéni esetkezelő munka módszerének kialakulása – történeti áttekintés
3. hét Az elméletek sokféleségén alapuló szemlélet a szociális munka gyakorlatában. Rendszerszemléletű megközelítés
4. hét A szociális kezelés, interperszonális segítségnyújtás, beavatkozási stratégiák, módszerek, technikák, a team munka, szupervízió
5. hét A problémamegoldó folyamat – az interakciók kezelése a problémamegoldás során, Esetleírás, esetmegbeszélés, esettanulmány, esetkonferencia
6. hét A problémamegoldó folyamat – a problémamegoldás lépései
7. hét Zh.
8. hét A célokban való megegyezés, A szerződés
9. hét A környezet változtatása, erőforrások teremtése, tervezése; A sokszempontú felmérés
10. hét Interperszonális és környezeti rendszerek felmérése, Genogram, Ecomap
11. hét Krízisintervenció a szociális esetmunkában, A krízisintervenció alapelvei
12. hét Rendszerek elemzése a szociális munkában
13. hét Zh.
14. hét Esetmegbeszélés

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: Évközi 2 zárthelyi dolgozat megírása a 7. és 13. hét

A félévközi ellenőrzések követelményei: A tantárgy jellege folyamatos esetmegbeszélést feltételez, a hallgatók feladatot kapnak: esetfeldolgozás. Az esetelemzések érdemjeggyel való értékelése év végén történik. Háromnál több készületlen órai részvétel a tantárgy félév érvénytelenségét vonja maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet az évközi zárthelyi dolgozatok és az órai munka érdemjegye határozza meg. Amennyiben az évközi dolgozat vagy az órai munka elégtelen minőségű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Irodalom:

- Tánczos Éva (szerk.) (2002): A szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet – Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest
- Szabó Lajos (2003): A szociális esetmunka gyakorlata. Wesley Könyvek, Budapest
- Stang Tünde: Szociális munka családokkal. In: Kozma Judit (szerk.) 2002. Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, Bp.
- Kozma Judit (2017) Szociális esetmunka I. - Az interjú. Miskolci Egyetem, BTK ATI, Miskolc
- Kozma Judit (2019) A szociális munka alapjai. Miskolci Egyetem, BTK ATI, Miskolc
- Csoba Judit – Prókai Orsolya 2011. Esetkönyv. Példatár a szociális munka egyéni esetkezelésének gyakorlatához, Szociotéka, Debrecen
- Szoboszlai Katalin – Patyán László Esettanulmány a szociális munkában. Unideb, Debrecen
- Gáborné Aczél Ágnes (2010) Módszertani ajánlások szociális szolgáltatóknak. (1. és 3. tanulmány: Esetmegbeszélés, Mediáció) Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet
- Nagyné Schiffer Rita (2010) Részfeladatok a szociális problémamegoldásban. Raoul Wallenberg Humán Szakképző Iskola és Gimnázium. Budapest (7-48)

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Egyéni esetkezelés elmélete és gyakorlata BSP1203L

Féléves tematika:

1. A szociális munka közvetlen gyakorlata, Az esetkezelés folyamata
Az egyéni esetkezelő munka módszerének kialakulása – történeti áttekintés
Az elméletek sokféleségén alapuló szemlélet a szociális munka gyakorlatában.
Rendszerszemléletű megközelítés
A szociális kezelés, interperszonális segítségnyújtás, beavatkozási stratégiák, módszerek, technikák, a team munka, szupervízió
A problémamegoldó folyamat – az interakciók kezelése a problémamegoldás során, Esetleírás, esetmegbeszélés, esettanulmány, esetkonferencia
A problémamegoldó folyamat – a problémamegoldás lépései
A célokban való megegyezés, A szerződés
A környezet változtatása, erőforrások teremtése, tervezése; A sokszempontú felmérés
Interperszonális és környezeti rendszerek felmérése, Genogram, Ecomap
Krisziszintervenció a szociális esetmunkában, A krisziszintervenció alapelvei
Rendszerek elemzése a szociális munkában
2. Zh. Esetmegbeszélés

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.) A 2. konzultációról a Zh. és a szóbeli beszámoló miatt nem lehet hiányozni.

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: Évközi 1 zárthelyi dolgozat megírása a 2. konzultáción

A félévközi ellenőrzések követelményei: A hallgatók feladatot kapnak: esetfeldolgozás. Az esetelemzések érdemjeggyel való értékelése év végén történik.

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet az évközi zárthelyi dolgozat, a szóbeli beszámoló és az órai munka érdemjegye határozza meg. Amennyiben az évközi dolgozat vagy az órai munka elégtelen minősítésű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Irodalom:

- Tánczos Éva (szerk.) (2002): A szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet – Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest
- Szabó Lajos (2003): A szociális esetmunka gyakorlata. Wesley Könyvek, Budapest
- Stang Tünde: Szociális munka családokkal. In: Kozma Judit (szerk.) 2002. Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, Bp.
- Kozma Judit (2017) Szociális esetmunka I. - Az interjú. Miskolci Egyetem, BTK ATI, Miskolc
- Kozma Judit (2019) A szociális munka alapjai. Miskolci Egyetem, BTK ATI, Miskolc
- Csoba Judit – Prókai Orsolya 2011. Esetkönyv. Példatár a szociális munka egyéni esetkezelésének gyakorlatához, Szociotéka, Debrecen
- Szoboszlai Katalin – Patyán László Esettanulmány a szociális munkában. Unideb, Debrecen
- Gáborné Aczél Ágnes (2010) Módszertani ajánlások szociális szolgáltatóknak. (1. és 3. tanulmány: Esetmegbeszélés, Mediáció) Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet
- Nagyné Schiffer Rita (2010) Részfeladatok a szociális problémamegoldásban. Raoul Wallenberg Humán Szakképző Iskola és Gimnázium. Budapest (7-48)
- Nagyné Schiffer Rita (2010) Részfeladatok a szociális problémamegoldásban. Raoul Wallenberg Humán Szakképző Iskola és Gimnázium. Budapest (7-48)

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Családszociológia BAI0121

Féléves tematika:

1. A család fogalma és értelmezési keretei
2. A család története, a nagycsaládoktól a nukleáris családokig
3. A család belső működése. A család funkciói és azok változásai.
4. Családszociológiai elméletek
5. A családi szocializáció tartalma és mechanizmusai. A nemi és házastársi szerepek tanulásának jellemzői. A családon belüli viszonyrendszerek
6. Felkészülés a párválasztásra, a házasság előtti párkapcsolatok jelentősége, Napjaink együttélési mintái, A párválasztás szociokulturális összetevői, A párkapcsolatok dinamikája és az intimitás szükséglete a tartós párkapcsolatokban
7. Zh
8. Családi döntések és konfliktusok, konfliktuskezelés a családsegítésben
9. A családi életciklusok. Ezek tartalma és változásai
10. Családszociológiai problémák, tendenciák - Konfliktusok a családban, válás
11. A családra vonatkozó demográfiai adatok áttekintése és összehasonlítása
12. A mai magyar családok jellemzői
13. Zh.
14. Család és családpolitika

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 2 zárthelyi dolgozat a 7. és a 13. héten

A félévközi ellenőrzések követelményei: A félév során 2 zárthelyi dolgozat lesz, valamint órai beszámoló. A dolgozatok 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozatok érdemjegyeinek számtani átlaga, a kiadott témában a beszámoló, illetve az órai munka határozza meg. Amennyiben a 2 zárthelyi dolgozat elégtelen minőségű, vagy nem készül szóbeli beszámoló órán, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges. (Online oktatás esetén a gyakorlati jegyet nem a zh, hanem a házi feladatokra kapott jegyek és az online órai szóbeli beszámoló jegye határozza meg.)

Kötelező irodalom:

- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. (11. fejezet Család) Osiris, Bp.
- Cseh-Szombathy László (1979): Családszociológiai problémák és módszerek. Gondolat Kiadó, Budapest
- Czibere Ibolya (szerk.) (2006) Családszociológia. Szöveggyűjtemény. Debrecen
- Educatio folyóirat, 2002/3. A család. Budapest
- Kozma Tamás (1994): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest (Az informális nevelés szociológiája: A család)
- Tóth Olga: Családformák és együttélési minták a mai magyar társadalomban
- Boreczky Ágnes: Családkutatások nevelésszociológiai nézőpontból. In: Varga Aranka (szerk) (2015) PTE, BTK Neveléstudományi Intézet, Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlisslocki Henrik Szakkollégium, Pécs (103-137)

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer Családszociológia BAI0121L

Féléves tematika:

1. A család fogalma és értelmezési keretei
A család története, a nagycsaládoktól a nukleáris családokig
A család belső működése. A család funkciói és azok változásai.
Családszociológiai elméletek
A családi szocializáció tartalma és mechanizmusai. A nemi és házastársi szerepek tanulásának jellemzői. A családon belüli viszonyrendszerek
Felkészülés a párválasztásra, a házasság előtti párkapcsolatok jelentősége, Napjaink együttélési mintái, A párválasztás szociokulturális összetevői, A párkapcsolatok dinamikája és az intimitás szükséglete a tartós párkapcsolatokban
Családi döntések és konfliktusok, konfliktuskezelés a családsegítésben
A családi életciklusok. Ezek tartalma és változásai
2. Zh.
Családszociológiai problémák, tendenciák - Konfliktusok a családban, válás
A családra vonatkozó demográfiai adatok áttekintése és összehasonlítása a nemzetközi adatokkal
A mai magyar családok jellemzői
Család és családpolitika
Családszociológiai problémák, tendenciák

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: zárthelyi dolgozat a 2. konzultáción és egy kiadott témában szóbeli beszámoló

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontakt óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

A félévközi ellenőrzések követelményei: A félév során 1 zárthelyi dolgozat lesz, valamint kiadott témában szóbeli beszámoló a 2. konzultáción. A dolgozatok 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után. (Online oktatás esetén zh helyett beadandó dolgozat lesz megadott témában, a szóbeli beszámoló pedig online.)

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozat érdemjegye, valamint a kiadott témában beszámoló, illetve az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minőségű, vagy nem készül szóbeli beszámoló, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárulhat. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Kötelező irodalom:

- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. (11. fejezet Család) Osiris, Bp.
- Cseh-Szombathy László (1979): Családszociológiai problémák és módszerek. Gondolat Kiadó, Budapest
- Czibere Ibolya (szerk.) (2006) Családszociológia. Szöveggyűjtemény. Debrecen
- Educatio folyóirat, 2002/3. A család. Budapest
- Kozma Tamás (1994): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest (Az informális nevelés szociológiája: A család)
- Tóth Olga: Családformák és együttélési minták a mai magyar társadalomban (online)
- Boreczky Ágnes: Családkutatások nevelésszociológiai nézőpontból. In: Varga Aranka (szerk) (2015) PTE, BTK Neveléstudományi Intézet, Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlisslocki Henrik Szakkollégium, Pécs (103-137)

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Ifjúságszociológia, ifjúságkutatás BSP2208

Féléves tematika:

3. Szociológia – ifjúságszociológia (alapfogalmak, elméleti keretek), Az ifjúság fogalma, demográfiai és társadalmi jellemzői
4. A nemzedékek fogalma, nemzedékek közötti kapcsolatok
5. A gyermekek és fiatalok társadalmi-gazdasági helyzetének sajátosságai – demográfia, család és gyermekvállalás
6. A fiatalok szocializációjának a megváltozása, A fiatalok veszélyeztetettsége.
7. A megváltozott ifjúsági életszakasz jellemzői
8. Életmód
9. Ifjúsági életutak – elágazásai. Társadalmi tapasztalatok, családi minták reprodukciója
10. Az ifjúság jövőképe. A fiatalok identitásalakulásának sajátosságai
11. Ifjúságkutatások; Az ifjúságkutatás módszertana - kutatási módszerek, adatelemzések. Az ifjúság kutatások eredményei
12. Ifjúság és oktatás
13. Munkaerőpiaci helyzet, mobilitás
14. Szabadidő, médiafogyasztás
15. Ifjúság és politika, vallás, civil és közéleti aktivitás, A szubkultúra fogalma, és mai ifjúsági szubkultúrák elemzése.
16. A globalizáció hatása az ifjúsági mozgalmak kialakulásában és átvételében A fesztiválok ifjúsága, individualizálódás és új alternatív mozgalmak a fiatalság körében. A különbözőség közösségei.

Félévi követelmény: kollokvium (szóbeli vizsga)

Az értékelés módja, ütemezése: vizsga típusa: szóbeli. A vizsgára bocsátás feltétele: megadott témában szóbeli beszámoló a szorgalmi időszak során

A foglalkozásokon történő részvétel: Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Az érdemjegy kialakításának módja: Az órai munka, az órai szóbeli beszámoló megadott téma alapján és a vizsga jegyének átlaga határozza meg. A hiányzó szóbeli beszámoló kizárja a vizsga megkezdésének lehetőségét.

Kötelező Irodalom:

- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. (9. fejezet- fiatalok) Osiris, Budapest
- Gábor Kálmán (2012): Válogatott ifjúságszociológiai tanulmányok. Belvedere, Szeged
- Gábor Kálmán: Szigetkutatások 1997-2007
- Jancsák Csaba (2013) Ifjúsági korosztályok korszakváltásban. ÚMK, Budapest
- Nagy Ádám (szerk.) (2016) Margón kívül – magyar ifjúságkutatás. Excenter kutatóközpont, Budapest (13 tanulmány)
- Tóbiás László (2019) Szakmai életutak az ifjúsági munkában – Bevezetés: ifjúsági munka a rendszerváltás előtt és után. Vol. 6 (2019) No. 1. – Módszertan – Hazai Pálya. DOI: 10.29376/parbeszed/2019/1/8

Tételek:

- 1) Az **ifjúságkutatás** módszertana - A kvantitatív és kvalitatív kutatás módszertana, Mintavétel, Ifjúságkutatások – magyar, nemzetközi, Nemzetközi diskurzusok az ifjúságkutatásban, Az ifjúsági korosztályok meghatározásának egyéni életúton alapuló paradigmája
- 2) **Demográfia** – demográfiai jellemzők és azt alakító tényezők, Társadalmi újratermelés - demográfiai folyamatok, Magyar fiatalok és demográfiai átmenet, Rétegek és társadalmi mobilitás a fiatal társadalmi csoportban, Fiatalok mint társadalmi csoport, Homogén-heterogén csoport?
- 3) Párkapcsolati magatartás, **Családalapítás**, Gyermekvállalás, Családi viszonyok, A felnőtté válás folyamata
- 4) **Oktatási helyzet**, oktatási részvétel, Iskolaválasztás szempontjai, Továbbtanulás, Jövőtervek, Iskolai lemorzsolódás, Iskolai életutak, Az iskola és a munkahely közti átmenet lehetséges útjai
- 5) **Munkerőpiaci helyzet**, Mobilitás, Kockázati magatartás, Karrier - Elhelyezkedés, pályakezdés, munkahelykeresés, első munkavállalás. Földrajzi mobilitás, ingázás. Munkahelyválasztás, munkahellyel való elégedettség, az ideális munkahely. Munkahely föladása, elvesztése, munkanélküliség. A munkanélküliségből kivezető út
- 6) Anyagi-, vagyoni-, jövedelmi- és lakáshelyzet, Nyaralás
- 7) Médiafogyasztás, **Információs társadalom** – infokommunikációs eszközök, internethasználat, számítógépes játékok, közösségi oldalak, közösségi média
- 8) **Életmód**, Egészségi állapot, Étél- és italfogyasztás, Rizikómagatartás, Dohányzás, Alkohol, Drog, Szexualitás, Sport,
- 9) **Kulturális fogyasztás** és szinterei, **Szabadidő** – az ifjúság szabadidő felhasználása, Ifjúsági szubkultúrák
- 10) Társadalmi közérzet, **Politikai érdeklődés**, politikai aktivitás, **Vallásosság** - hit, vallásgyakorlat, Vallási,- nemzeti- és európai identitás
- 11) Állampolgári szocializáció, **Kivándorlás**, Migráció
- 12) **Változó ifjúság**, Az ifjúság elmúlt évtizedei, Tendenciák, Nyertesek és vesztesek, Globalizáció és ifjúsági korszakváltás
- 13) **Ifjúságszociológiai problémák**, Nemzedéki problémák, Esélyek, **Ifjúságügy**, ifjúsáspolitikai Magyarország

Választható tanulmányok (több mint 60 tanulmány a megadott irodalomban):

- Murányi István (szerk.) (2012) Ifjúságszociológiai szöveggyűjtemény. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen (8 tanulmány)
- Elek Tímea (szerk.) (2016) 25 év – Jelentés az ifjúságügyről. Excenter Kutatóközpont, Iuvenis - Ifjúságszakmai Műhely, Ifjúságszakmai Együttműködési Tanácskozás, Bp. (8 tanulmány)
- Székely Levente – Szabó Andrea (szerk.) (2016) Magyar ifjúságkutatás 2016 – Ezek a mai fiatalok! Új Nemzedék Központ, Budapest (8 tanulmány)
- Székely Levente (2018) Magyar fiatalok a Kárpát-medencében. Kutatópont kft.; Enigma 2001 Kiadó és Médiaszolgáltató Kft. Magyar Ifjúságkutatás 2016 (15 tanulmány)
- Székely Levente (szerk.) (2013) Magyar Ifjúság 2012 - Tanulmánykötet. Új Nemzedék, Budapest (10 tanulmány)
- Szabó Andrea – Bauer Béla (szerk.) (2009) Ifjúság 2008. Gyorsjelentés. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest (7 tanulmány)
- Új Ifjúsági Szemle – Ifjúságelméleti folyóirat (bármely)

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer **Ifjúságszociológia, ifjúságkutatás BSP2208L**

Féléves tematika:

1. Szociológia – ifjúságszociológia (alapfogalmak, elméleti keretek)
Az ifjúság fogalma, demográfiai és társadalmi jellemzői.
A nemzetékek fogalma, nemzedékek közötti kapcsolatok
A gyermekek és fiatalok társadalmi-gazdasági helyzetének sajátosságai – demográfia, család és gyermekvállalás
A fiatalok szocializációjának a megváltozása, A fiatalok veszélyeztetettsége.
A megváltozott ifjúsági életszakasz jellemzői
Ifjúsági életutak – elágazásai. Társadalmi tapasztalatok, családi minták reprodukciója
Az ifjúság jövőképe. A fiatalok identitásalakulásának sajátosságai
Ifjúságkutatások; Az ifjúságkutatás módszertana - kutatási módszerek, adatelemzések, Az ifjúság kutatások eredményei
Ifjúság és oktatás, munkaerőpiaci helyzet, mobilitás, szabadidő, médiafogyasztás
Ifjúság és politika, vallás, civil és közéleti aktivitás
A globalizáció hatása az ifjúsági mozgalmak kialakulásában és átvételében
A szubkultúra fogalma, és mai ifjúsági szubkultúrák elemzése.
A fesztiválok ifjúsága, individualizálódás és új alternatív mozgalmak a fiatalság körében.
A különbözőség közösségei.
2. Ifjúságszociológiai problémák, Ifjúságkutatások

Félévi követelmény: kollokvium (szóbeli vizsga)

A foglalkozásokon történő részvétel: Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Az értékelés módja, ütemezése: vizsga típusa: szóbeli vizsgára bocsátás feltétele: megadott témában szóbeli beszámoló a 2. konzultáción

Kötelező Irodalom:

- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. (9. fejezet- fiatalok) Osiris, Budapest
- Gábor Kálmán (2012): Válogatott ifjúságszociológiai tanulmányok. Belvedere, Szeged
- Gábor Kálmán: Szigetkutatások 1997-2007
- Jancsák Csaba (2013) Ifjúsági korosztályok korszakváltásban. ÚMK, Budapest
- Nagy Ádám (szerk.) (2016) Margón kívül – magyar ifjúságkutatás. Excenter kutatóközpont, Budapest (13 tanulmány)
- Tóbiás László (2019) Szakmai életutak az ifjúsági munkában – Bevezetés: ifjúsági munka a rendszerváltás előtt és után. Vol. 6 (2019) No. 1. – Módszertan – Hazai Pálya. DOI: 10.29376/parbeszed/2019/1/8

Tételek:

1. Az **ifjúságkutatás** módszertana - A kvantitatív és kvalitatív kutatás módszertana, Mintavétel, Ifjúságkutatások – magyar, nemzetközi, Nemzetközi diskurzusok az ifjúságkutatásban, Az ifjúsági korosztályok meghatározásának egyéni életúton alapuló paradigmája
2. **Demográfia** – demográfiai jellemzők és azt alakító tényezők, Társadalmi újratermelés - demográfiai folyamatok, Magyar fiatalok és demográfiai átmenet, Rétegek és társadalmi mobilitás a fiatal társadalmi csoportban, Fiatalok mint társadalmi csoport, Homogén-heterogén csoport?
3. Párkapcsolati magatartás, **Családalapítás**, Gyermekvállalás, Családi viszonyok, A felnőtté válás folyamata
4. **Oktatási helyzet**, oktatási részvétel, Iskolaválasztás szempontjai, Továbbtanulás, Jövőtervek, Iskolai lemorzsolódás, Iskolai életutak, Az iskola és a munkahely közti átmenet lehetséges útjai
5. **Munkerőpiaci helyzet**, Mobilitás, Kockázati magatartás, Karrier - Elhelyezkedés, pályakezdés, munkahelykeresés, első munkavállalás. Földrajzi mobilitás, ingázás. Munkahelyválasztás, munkahellyel való elégedettség, az ideális munkahely. Munkahely föladása, elvesztése, munkanélküliség. A munkanélküliségből kivezető út
6. Anyagi-, vagyoni-, jövedelmi- és lakáshelyzet, Nyaralás
7. Médiafogyasztás, **Információs társadalom** – infokommunikációs eszközök, internethasználat, számítógépes játékok, közösségi oldalak, közösségi média
8. **Életmód**, Egészségi állapot, Étél- és italfogyasztás, Rizikómagatartás, Dohányzás, Alkohol, Drog, Szexualitás, Sport,
9. **Kulturális fogyasztás** és színterei, **Szabadidő** – az ifjúság szabadidő felhasználása, Ifjúsági szubkultúrák
10. Társadalmi közérzet, **Politikai érdeklődés**, politikai aktivitás, **Vallásosság** - hit, vallásgyakorlat, Vallási,- nemzeti- és európai identitás
11. Állampolgári szocializáció, **Kivándorlás**, Migráció
12. **Változó ifjúság**, Az ifjúság elmúlt évtizedei, Tendenciák, Nyertesek és vesztesek, Globalizáció és ifjúsági korszakváltás
13. **Ifjúságszociológiai problémák**, Nemzedéki problémák, Esélyek, **Ifjúságügy**, ifjúságpolitika Magyarországon

Választható tanulmányok (több mint 60 tanulmány a megadott irodalomban):

- Murányi István (szerk.) (2012) Ifjúságszociológiai szöveggyűjtemény. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen (8 tanulmány)
- Elek Tímea (szerk.) (2016) 25 év – Jelentés az ifjúságügyről. Excenter Kutatóközpont, Iuvenis - Ifjúságszakmai Műhely, Ifjúságszakmai Együttműködési Tanácskozás, Bp. (8 tanulmány)
- Székely Levente – Szabó Andrea (szerk.) (2016) Magyar ifjúságkutatás 2016 – Ezek a mai fiatalok! Új Nemzedék Központ, Budapest (8 tanulmány)
- Székely Levente (2018) Magyar fiatalok a Kárpát-medencében. Kutatópont kft.; Enigma 2001 Kiadó és Médiaszolgáltató Kft. Magyar Ifjúságkutatás 2016 (15 tanulmány)
- Székely Levente (szerk.) (2013) Magyar Ifjúság 2012 - Tanulmánykötet. Új Nemzedék, Budapest (10 tanulmány)
- Szabó Andrea – Bauer Béla (szerk.) (2009) Ifjúság 2008. Gyorsjelentés. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest (7 tanulmány)
- Új Ifjúsági Szemle – Ifjúságelméleti folyóirat (bármely)

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer MSP1102L Kisebbség-szociológiai kutatómódszertan

Féléves tematika:

Konzultáció	Konzultáció témakörei
1.	A kisebbség-szociológia kialakulása. A kisebbség-szociológia tárgya, területei, módszerei. A kisebbség-többség viszonyának lehetséges társadalomkutatási módszerei. A hazai nemzetiségek, illetve kisebbségi csoportok helyzetének feltárása. Európai és hazai kisebbségek társadalmi, demográfiai pozíciói. Kisebbség-többség viszonyára vonatkozó kutatások. Etnikai előítéletek vizsgálata. A kisebbségekkel szembeni diszkriminációnak és hátrányaiknak kutatása. Kisebbségek társadalmi helyzetének vizsgálata. A kisebbségi identitás vizsgálata. Kisebbségi csoportok társadalmi integrációjának vizsgálata. Kisebbségi oktatás, munkaerőpiaci helyzet stb. vizsgálata. Hazai-, külföldi- és nemzetközi összehasonlító kisebbség-szociológiai vizsgálatok.
2.	Szociológiai módszerek alkalmazása a kisebbségkutatásban. Kisebbség-szociológiai kutatások tervezése, irányítása és szervezése, önálló és csoportos kutatómunka végzése kisebbség-szociológiai témában, a kurzuson tanult kvalitatív és kvantitatív kutatási technikák gyakorlatban történő alkalmazása, a kutatási eredmények interpretálása. Leginkább kutatási terv készítése. Zh.

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke részidős képzésben a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.). (1 hiányzás megengedett). A 2. konzultációról nem lehet hiányozni.

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése:

- a kötelező irodalom alapján zárthelyi dolgozata 2. konzultáción,
- egy választott kisebbség-szociológiai kutatás módszertani bemutatása a 2. konzultáción

A félévközi ellenőrzések követelményei: A félév során zárthelyi dolgozat, szóbeli beszámoló egy választott kutatás alapján

Az érdemjegy kialakításának módja: A szóbeli beszámoló, a Zh és az órai munka érdemjegye határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minőségű, vagy nem készül szóbeli beszámoló, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Kötelező irodalom:

- Andorka Rudolf (2006) Bevezetés a szociológiába (Faj, nemzet, etnikai csoport, kisebbségek fejezet, A szociológia módszertana fejezet) Osiris, Budapest
- Giddens, Anthony (2003) Szociológia (Etnicitás és faj fejezet) Osiris, Budapest
- Horváth István (2006): Kisebbségsszociológia. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár

Kötelezően ajánlott irodalom:

- Csepeli György – Örkény Antal – Székelyi Mária (szerk.) (1997) Kisebbségsszociológia. Kisebbségsszociológiai Tsz., Budapest
- Kisebbségkutatás folyóirat 1991/92–2018. Lucidus Kiadó. ISSN: 1215-2684
- Forray R. Katalin – Hegedűs T. András: Cigányok, iskola, oktatáspolitiká. Budapest: Oktatáskutató Intézet, Új Mandátum, 2003.
- Forray R. Katalin (szerk.) (2006): Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz. PTE BTK NTI Romológiai és Nevelésszociológia Tanszék, Pécsi Tudományegyetem, Pécs
- Babbie, Earl (1995) A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest
- Falus Iván (2000) Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Műszaki Könyvkiadó, Budapest
- Lengyelne Molnár Tünde (2013) Kutatástervezés. Eszterházy Károly Főiskola, Eger
- Sántha Kálmán: Létezik-e hipotézis a kvalitatív kutatásban? Új Pedagógiai Szemle 2006 november
- Szabolcs Éva 2001. Kvalitatív kutatás metodológiája a pedagógiában. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

Kötelezően ajánlott honlapok:

- **MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont:**
 - **Kisebbségkutató Intézet** (Honlap: <https://kisebbsegkutato.tk.mta.hu>) Intézeti beszámoló, tudományos tervek, Kutatások, Kutatási eredmények, Projektek, Kiadványok (Olvasószobában letölthető publikációk, digitális kiadványok)
 - **Kisebbségsszociológiai és Antropológiai Osztály** (Honlap: <https://kisebbsegkutato.tk.mta.hu/kisebbsegsszociologiai-es-antropologiai-osztaly>)

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

MSP2102L A deviancia szociológiai elméletei

Óraszám: 9/félév

Tantárgyfelelős: Dr. Torkos Katalin Ph.D. főiskolai docens

Oktató: Dr. Torkos Katalin Ph.D. főiskolai docens

Féléves tematika:

Konzultáció	Konzultáció témakörei
1.	<p>Viselkedési szabályok, Társadalmi normák, Norma fogalma, Normarendszerek, Norma funkciói, Norma jellemzői, Normalitás, Normalitás fogalmának paradoxon volta, Normáknak megfelelő viselkedés, Norma betartása, Normaszegés - Társadalmi kontroll és deviáció, Társadalmi/szociális eltérések (egyéniség, másság, deviáns másság), Norma és deviáns viselkedés</p> <p>Deviáns viselkedés, deviancia fogalma, kialakulásának okai, történelmi gyökerei, típusai, fajtái. A deviancia szimultán és szekvenciális modelljei</p> <p>A deviáns viselkedések szakszociológiája: kialakulása, kutatásának tradíciói, kutatási területei, kutatási eredményei. Különbféle szemléletek a deviáns viselkedés értelmezésében a szociológia kezdeteitől: (Ókortól napjainkig), Szociálpatológiás irányzat, „Társadalmi problémák” irányzat, strukturalista szemlélet, interakcionista szemlélet, Pluralista társadalomfelfogások, Funkcionalizmus, Chicagói iskola, Az angol új hullám, Fenomenológia, Radikális (új/kritikai/marxista) kriminológia, Posztmodern irányzat – Feminista kriminológia, Kulturális kriminológia, Társadalmi kontroll és a média deviancia- és bűnözés konstrukciója, Problémás jelenségek politikai (át)konstruálása.</p>

2.	<p>Devianciaelméletek – (A deviáns viselkedések magyarázatai) A devianciaelméletek közös jellemzői, típusai.</p> <p>Biológiai elméletek – a biológiai elméletek általános jellemzői. A született bűnöző elmélete, Testalkattal kapcsolatos egyéb biológiai-antropológiai elméletek, Testi és szellemi alacsonyabbrendűség. Testalkat-tipológia iskola, Egyéb alkattani szemlélet ; Öröklődés kontra tanult viselkedés – Ikerkutatás, Adoptációs kísérlet, Genealógia; Kromoszóma-rendellenességek; A szellemi képességek anomáliái; Biokémiai irányzat</p> <p>Pszichológiai elméletek – a pszichológiai elméletek általános jellemzői. A szocializáció elégtelenségei - Anyahiány- és kötődéselmélet, A pszichoanalízis elmélete (pszichoanalitikus elmélet), Erkölcsi fejlődés elmélete, Kondicionálódási elmélet, Frusztráció – agresszió elmélet, Szociális tanulás elmélete; Elméletek, melyek megkülönböztető személyiségjegyekben látják a deviációk okait (A devianciák és a személyiségjegyek) - Az öngyilkos személyiség, Az alkoholista személyiség, A bűnöző személyiség; A pszichopatológia (mentális betegségek jelensége, pl. szorongásos betegségek, pánikzavarok, kényszeres zavarok, stressz zavarok, hangulatbetegségek, skizofrénia, evési zavarok pszichoaktív szerek okozta zavarok, a szexuális élet és a nemi identitás zavarai, személyiségzavarok) - Személyiségzavarok (deviáns viselkedésre gyakorolt hatása ismert), Az antiszociális személyiség, A pszichopatológia személyiségzavarainak egyéb esetei</p> <p>Közgazdaságtani elméletek – a közgazdaságtani elméletek általános jellemzői - A racionális választás elmélete</p> <p>Szociológiai elméletek – a szociológiai elméletek általános jellemzői. <u>Társadalmi struktúra elméletek</u> (strukturalista elméletek) (funkcionalizmus) - Anómia elméletek, Feszültség elmélet, Dürkheim anómia elmélete, Merton anómia elmélete, A mertoni feszültségelmélet, Seeman új anómia értelmezése; Kulturális elméletek (A kulturális hatások elméletei) - A társadalmi dezorganizáció elmélete, A differenciális asszociáció elmélete (Chicagói iskola - társadalmi-ökológiai kutatások, Szociokulturális elméletek, A szocializáció szerepe a deviancia kialakulásában), Szubkultúra-elmélet, Az angol „új hullám” kutatások, A kulturális konfliktus elmélete, Kultúra-konfliktus vagy érték-konfliktus elméletek (pluralista társadalomfelfogások); Minősítési elméletek (stigmatizációs elméletek) (=labelling/címkézési elmélet) (interakcionista elméletek: a minősítési elmélet (szimbolikus interakcionizmus), (interakcionista konfliktus elmélet), konfliktuselmélet, egzisztencialista elmélet (szociológiai fenomenológia)); Társadalmi kontroll elméletek; Többtényezős deviancia-elméletek, A deviáns viselkedés átfogó szociológiai elmélete</p>
----	---

A foglalkozásokon történő részvétel: A második konzultáción a megjelenés a szóbeli beszámoló miatt kötelező

Félévi követelmény: vizsgajegy (szóbeli vagy írásbeli vizsga)

Az értékelés módja, ütemezése: Megadott irodalom alapján 1 tanulmány/vizsgálat feldolgozása elméleti oldalról való megközelítésben, ebből szóbeli beszámoló az utolsó konzultáción, ami egyben a vizsgára bocsátás feltétele.

A félévközi ellenőrzések követelményei: A félév során a 2. konzultáción szóbeli beszámoló a választott tanulmány alapján

Az érdemjegy kialakításának módja: A szóbeli vagy írásbeli vizsga jegye. Amennyiben nem készül szóbeli beszámoló, a hallgató vizsgára nem bocsátható.

Tételek:

1. a) Devianciaelméletekről általában. A deviancia szociológiai elméleteinek kategorizálása. A deviáns viselkedés átfogó szociológiai elmélete. Többtényezős deviancia-elméletek. Társadalmi kontroll elméletek
b) Biológiai elméletek
2. a) Kulturális elméletek
b) Deviancia, Deviáns viselkedések szociológiájának kialakulása
3. a) Minősítési elméletek
b) Pszichológiai elméletek
4. a) Társadalmi struktúra elméletek
b) Társadalmi normák, normaszegés. Közgazdaságtani elméletek

Kötelező irodalom:

1. **Rosta Andrea** 2007. *A deviáns viselkedés szociológiája*. (I. Rész: Kötelező részletesen: 21-70, 122-160; Kötelező összefoglaló jelleggel: 70-122) Loisir Könyvkiadó, Budapest
2. **Andorka Rudolf – Buda Béla – Cseh-Szombathy László** 1974. *A deviáns viselkedés szociológiája*. (I. fejezet: A deviáns viselkedés szociológiájának elméleti problémái 11-44, 151-158, 289-294, 361-366, 437-441) Gondolat, Budapest
3. **Andorka Rudolf** 2006. *Bevezetés a szociológiába*. (17. fejezet: Deviáns viselkedés - Elméletek 428-434) Osiris, Budapest
4. **Giddens, Anthony** 1995. 2008. *Szociológia*. (Konformitás és deviancia fejezet - A deviancia magyarázatai – deviancia elméletek - 142-152 az 1995. kiadásban) (19. fejezet: Bűnözés és deviancia – Szociológiai elméletek 615-627 a 2008-as kiadásban) Osiris Kiadó, Budapest
5. **Rácz József** (szerk.) 2001. *Devianciák – Szabálykövet(él)ők és bajkeverők. Bevezetés a devianciák szociológiájába*. (7-10, 13-14, 33, 45-47, 69-71, 93, 115-117, 181-183, 184-196, 211-212, 225-226) Új Mandátum, Budapest

**Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
MSP2202L Összehasonlító szociológiai vizsgálatok**

Féléves tematika:

Konzultáció	Konzultáció témakörei
1.	Összehasonlító (nemzetközi összehasonlító) szociológiai vizsgálatokról általában, értelmezése, célja, tárgya, története Nemzetközi összehasonlító szociológiai vizsgálatok. Kutatási nehézségek Az összehasonlító vizsgálatok gyakorlati haszna A nemzetközi összehasonlító mérés buktatói - kritikai megközelítése
2.	Magyar adatfelvételek és elemzések, melyek részévé váltak nemzetközi összehasonlító vizsgálatoknak Nemzetközi társadalomkutatási program (International Social Survey Program, ISSP) European Social Survey (ESS), Európai Társadalomtudományi Elemzések (EUTE) Nemzetközi időmérleg kutatás (Time Use Surveys), Életmód kutatások Nemzetközi demográfiai és egészségügyi összehasonlító vizsgálat (Demographic and Health Survey) - A haláloki halandósági statisztikák nemzetközi összehasonlíthatósága. Idős emberek egészségi állapota stb, Nemzetközi összehasonlító szociológiai vizsgálatok a nemzeti identitásról, Nemzettudat, Előítéletesség Magyarországon (90s évek); Migráció, bevándorlók, kisebbségek, interetnikus viszonyok Társadalmi egyenlőtlenségek nemzetközi összehasonlító vizsgálata Ifjúság életpályáját összehasonlító nemzetközi vizsgálata, karrieresélyek vizsgálata, Deviancia A vallásosság nemzetközi összehasonlító vizsgálata - a szekularizáció problémája Az állam és polgárai közötti viszony nemzetközi összehasonlító vizsgálata A társadalmi mobilitás nemzetközi összehasonlítása Családszociológiai összehasonlító vizsgálatok - a család, az átlagos háztartásnagyság, élettársi kapcsolatok, házassodási kedv, gyermekvállalás stb. A gazdaság, GDP összehasonlítások, jövedelmi viszonyok összehasonlítása, szegények arányának összehasonlítása (relatív vagy abszolút szegénységi küszöbök felhasználásával), szakszervezeti lefedettség; A munka világa Hatalom és társadalmi rétegződés, szegénység nemzetközi összehasonlítása A tömegkommunikáció nemzetközi összehasonlítása Nemi szerepek társadalmi megítélése, nemi egyenlőtlenségek Oktatás (UNESCO oktatási világjelentései az alapvető források) (Az OECD 2010 és 2013 között folytatta le az AHELO megvalósíthatósági vizsgálatát), oktatási eredményesség, lemorzsolódás, közép- és felsőfokú beiskolázási arányszámok, iskolapadban töltött évek száma, lifelong learning elterjedése, tudásszint, képességmérések, kompetenciaszint, diplomások aránya Kultúra- és tudásszociológia vizsgálatok Értékkutatások – tradicionális és modern értékek Város- és vidékfejlesztés, a vidéki és városi társadalmi változások és versenyképesség Öregedő társadalom Társadalmi szervezetek

A foglalkozásokon történő részvétel: A félévi hiányzás megengedhető mértéke 1 alkalom, a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető. A második, szemináriumi foglalkozásokon a részvétel kötelező a szóbeli beszámoló végett.

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése, a félévközi ellenőrzések követelményei: megadott téma alapján a 2. konzultáción szóbeli beszámoló.

Az érdemjegy kialakításának módja: szóbeli vagy írásbeli vizsga. A szóbeli beszámoló a vizsgára bocsátás előfeltétele. A vizsga határozza meg az érdemjegyet. Amennyiben a beszámoló hiányzik a hallgató vizsgára nem bocsátható. Amennyiben a vizsga elégtelen minőségű a félév elégtelen jeggyel zárul. Elégtelen vizsgajegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Kötelező irodalom:

- Andorka Rudolf et al. (2006) Bevezetés a szociológiába (minden fejezetben, minden szociológiai területet érintve a nemzetközi összehasonlító vizsgálatok) Osiris, Budapest
- Jani Ursin (2015) A nemzetközi összehasonlító mérés - mint politikai eszköz. Kritikai megközelítés. *Educatio*. [2015/2](#). 64-70. pp.
- Kozma Tamás (2006) Az összehasonlító neveléstudomány alapjai. Új Mandátum, Bp.

Ajánlott folyóiratok:

- International Journal of Comparative Sociology. (1960-2017). Sage Journals – Comparative Studies
- Hantrais, Linda – Mangen, Steen (szerk.) (1996) Cross-national research methods in the social sciences. Printer, London
- Marsh, Robert M (1966) Comparative Sociology, 1950-1963. *Current Sociology*, [Volume: 14 issue: 2](#), page(s): 5-34 Issue published: June 1, 1966

Ajánlott honlap:

- KSH MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont **Szociológiai Intézet**
- ESS - Európai Társadalmak Összehasonlító Vizsgálata (The European Social Survey - ESS) Társadalompolitika, Társadalomszerkezet, Értékek és attitűdök – bármely tanulmány. TÁRKI, Budapest

Tételek:

1. Az összehasonlító szociológia értelmezése, célja, tárgya, hasznosíthatósága
2. Az összehasonlító szociológia kialakulásának története – nemzetközi és hazai áttekintés
3. Az összehasonlító (nemzetközi összehasonlító) szociológiai vizsgálatok kutatási nehézségei, buktatói
4. Nemzetközi összehasonlító szociológiai kutatások bemutatása, módszertani elemzése (2 kutatás szabadon választása)
5. Nemzetközi összehasonlító szociológiai vizsgálatok kritikai megközelítése
6. Az összehasonlító neveléstudomány értelmezése, kontextusai, szemlélete, terepei, kutatási témái

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

MSP2103L Kutatásmódszertani gyakorlat

Óraszám: 14/félév

Tantárgy oktató: Dr. Torkos Katalin Ph.D., f. docens

Féléves tematika:

Konzultáció	Konzultáció témakörei
1.	<p>A társadalomtudományi megismerés koncepcionális háttere, a szociálpedagógiai és szociológiai jelenségek sajátosságai</p> <p>A társadalomtudományi kutatás múltja és jelene</p> <p>A társadalomtudományi megismerés koncepcionális háttere, elmélet és kutatás</p> <p>A társadalomtudományi jelenségek sajátosságai</p> <p>A kutatás jellegzetes stratégiái</p> <p>A kutatómunkához szükséges adatbázisok készítése, használata</p> <p>Kutatáshoz kötődő feltáró és feldolgozó módszerek, konceptualizálás, operacionalizálás, mintavételi eljárások</p> <p>Statisztikai módszerek alkalmazása.</p> <p>A kutatómunka menete – a megismerési folyamat felépítése (kutatási cél, elemzési egységek, fókuszpontok, idődimenzió, kutatási tervzet), konceptualizálás és mérés, operacionalizálás, mintavétel</p> <p>A megfigyelés módjai (kérdőíves vizsgálatok, attitűd vizsgálat, időmérleg vizsgálat, szóbeli kikérdezés- interjú stb.)</p>
2.	<p>Kutatási terv</p> <p>A kutatási eredmények publikálásának szabályai</p> <p>A társadalomkutatás etikai és politikai szempontjai</p> <p>A kurzuson tanult kvalitatív és kvantitatív kutatási technikák gyakorlatban történő alkalmazása, különböző műfajú kutatási beszámolók elkészítésének technikái, a kutatási eredmények bemutatása, interpretálása</p>

A foglalkozásokon történő részvétel: A konzultációkon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető. A második konzultáción a megjelenés kötelező a kutatási terv beszámolója végett.

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése, a félévközi ellenőrzések követelményei: a 2. konzultáción a kutatási terv szóbeli bemutatása választott téma és a kiadott szakirodalom alapján

Az érdemjegy kialakításának módja: Kutatási terv készítése és bemutatása. A szóbeli beszámoló, illetve az órai munka érdemjegye határozza meg. Ha a szóbeli beszámoló elmarad, a tantárgy nem teljesíthető. Elégtelen vizsgajegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Irodalom:

- Andorka Rudolf 2006. *Bevezetés a szociológiába* (3. fejj.: A szociológia módszertana) Osiris, Budapest
- Babbie, Earl (2014): *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Balassi Kiadó, Budapest
- Csoba Judit–Prókay Orsolya (2011) Szempontok az esetleírás készítéséhez. In *Esetkönyv*. Debrecen, 12–16.
- Falus Iván (szerk.) (2004): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*. Műszaki Könyvkiadó Budapest
- Falus Iván- Ollé János (2008): *Az empirikus kutatások gyakorlata - Adatfeldolgozás és statisztikai elemzés*. Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest
- Feuer Mária–Nagy Krisztina (2011) *Az esettanulmány készítése*. In *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Golnhofer Erzsébet (2001): *Az esettanulmány*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.
- Kontra József (2011): *A pedagógiai kutatások módszertana*. Egyetemi jegyzet. Kaposvári Egyetem. Kaposvár
- Lengyelne Molnár Tünde (2013) *Kutatástervezés*. Eszterházy Károly Főiskola, Eger
- Rész Levente (2008) „Az a szép a vendéglátásban...” *Esettanulmány és dokumentáció a szociális munkában*
- Rubin, A. – Babbie, E. (2007): *Research Methods for Social Work*. Books/Cole, Cengage Learning
- Sántha Kálmán: *Létezik-e hipotézis a kvalitatív kutatásban?* Új Pedagógiai Szemle 2006 november
- Seidman, Irwing (2001): *Az interjú, mint kvalitatív kutatási módszer*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest
- Szabolcs Éva (2001): *Kvalitatív kutatás metodológiája a pedagógiában*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest
- Szoboszlai Katalin–Patyán László: *Esettanulmány a szociális munkában* (online)